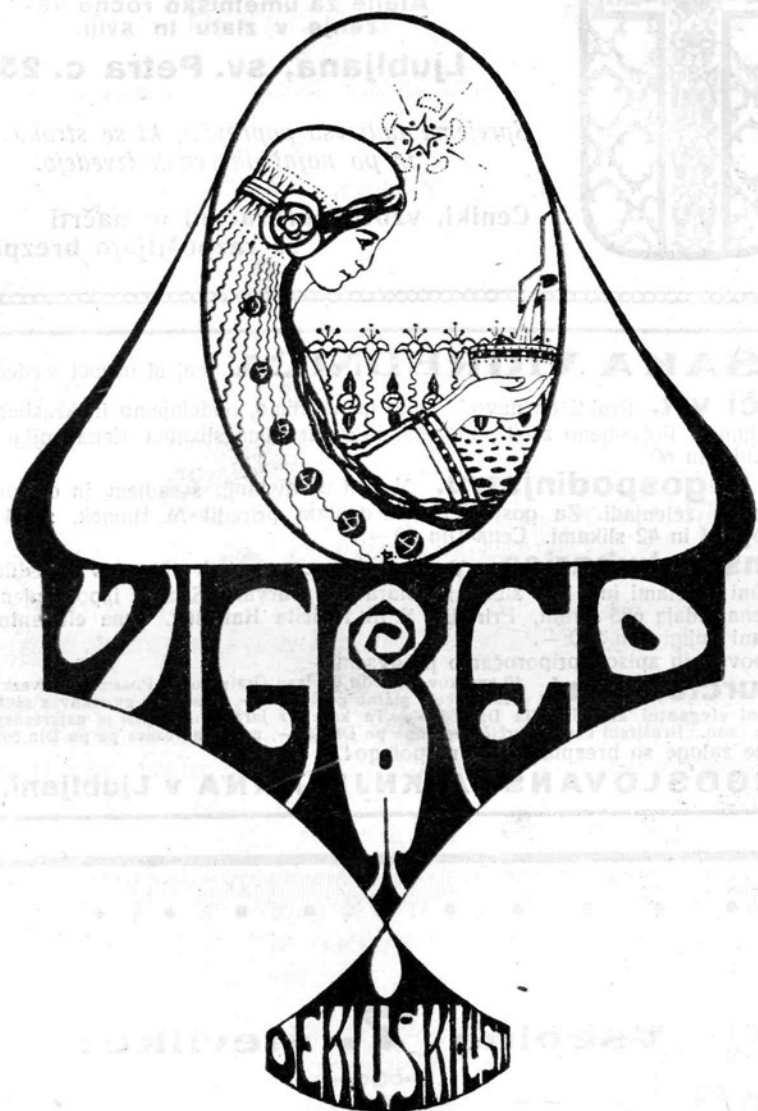

Poštnina plačana v gotovini.

Leto III.

1925.
Štev. 7. ~ Julij.

Ljubljana.

J. Neškudla

Tvornica cerkvenih paramentov, bander,
kongregacijskih in orlovskih zastav.
Atelje za umetniško ročno ve-
zenje v zlatu in svili.

Ljubljana, sv. Petra c. 25.

*Sprejema tudi vsa popravila, ki se strokovnjaško
in po najnižjih cenah izvedejo.*

Ceniki, vzorci, proračuni in načrti
se razpošiljajo brezplačno.

VSAKA VIGREDNICA naj si naroči sledeče knjige:

Domači vrt. Praktičen navod, kako ga uredimo, obdelujemo in krasimo. Priredil M. Humek. Pojasnjeno z 69 podobami in 2 barvnima slikama. Cena knjigi Din 48 —, vezani Din 60 —.

Sadje v gospodinjstvu. Navod o ravnanju s sadjem in o konserviranju sadja in zelenjadi. Za gospodinje in dekleta priredil M. Humek, s 13 barvanimi prilogami in 42 slikami. Cena Din 30 —.

Slovenska kuharica. Velika zdaja z mnogimi slikami v besedilu, 33 barvanimi tabelami in s 193 slikami v naravnih barvah. Sedma izpopolnjena in pomnožena izdaja 685 strani. Priredila S. M. Felicita Kalinšek. Cena elegantni v platno vezani knjigi Din 220 —.

Izmed pripovednih spisov priporočamo predvsem:

Jos. Jurčič, spisi. 10 zvezkov, priredil dr. Ivan Grafenauer. Posamezni zvezki v elegantni vezavi, celo platno po Din 42 —. Vseh 10 zvezkov z zlato obrezo v skupni elegantni kaseti velja Din 560 —. Ta kasete z Jurčičevimi spisi je najkrasnejše darilo za nizko ceno. Broširani zvezki Jurčiča se dobe po Din 20 —, navadna vezava pa po Din 30 —.

Ceniki naše zaloge so brezplačno na razpolago!

JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA v Ljubljani.

Vsebina 7. številke:

•••••

Pozdrav in blagoslov	145	Žena ob bolniški postelji (Gospodinjka učiteljica Školastika)	153
Iz življenja duše (Elza Hasse — A. L.)	146	Drobci iz gospodinjstva	154
Gadja gnezda in dekliških srcih (Učiteljica)	147	Za oči in roke	156
Od srca do srca	148	Iz orliške centrale	157
Moj vrt — srce (Vita)	149	Sestre sestram	158
Radi se bomo imeli (Češki spisala Vlasta Pittnerova)	150	Kako se rastline branijo sovražnikov (Učiteljica)	159
O treh živalskih domačinih v Rožnem domu (Malka Marinko)	153	Uredniška molčečnost	160
		Oglasi	160

Leto III

Štev. 7

VIGRED

DEKLIŠKI LIST

1925

Julij

POZDRAV IN BLAGOSLOV!

Tudi nekaj Vigrednic je bilo med binškoštne romarje v Rimu. Videle so veličastva večnega mesta in prisluškovale čudežnim govoricam njegovih svetišč. Blagoslov jih je spremljal in blagoslov se je vračal ž njimi v domovino.

Tudi one so stale binškoštni petek pred sv. Očetom. Ginjene so zrle pred seboj častljivo postavo Kristusovega namestnika in mu gledale v očetovsko milo oko. V nemem spoštovanju so čakale, da zaslišijo prve besede iz njegovih ust.

Dolgo so govorili sv. Oče slovenskim romarjem. Izredno mehka jim je bila beseda, ko so blagoslavljali in naročali:

Pozdravljam in blagoslavljam vse in vsakega posebej. Duhovnike, može, žene, fante, dekleta. Pa ne samo vas. Pozdravljam in blagoslavljam vse vaše, ki so jim šla srca z vami v večni Rim. Povejte jim to, ko se vrnete. Imate doma stare in onemogle med svojci, povejte jim, da sv. Oče pozdravlja in blagoslavlja vsakega posebej. Imate doma nedolžne otročiče, povejte, da jih sv. Oče pozdravlja in blagoslavlja. Imate bolnike in bolnice, ki so prikovane v trpljenju na svoje trdo ležišče — povejte jim, da sv. Oče čuti ž njimi, da jih pozdravlja in blagoslavlja...

Tako in enako in še lepše so govorili sv. Oče. In romarji so se spominjali svojih dragih v domovini in so sprejemali zanje pozdrav in blagoslov iz ust namestnika Kristusovega. In Vigrednice so se spomnile tistih sester, ki jih tudi obiskuje „Vigred“ mesec za mesecem, pa jih ne najde sredi zdravja in veselja in opojnega cvetja, temveč jih obiskuje v trnjevem cvetju trpljenja in bolečin na bolniški postelji. Spomnile so se tistih sester in so jim postala srca mehka in so si rekle, da ponesejo naročeni pozdrav in blagoslov v bolniške sobe trpečih Vigrednic.

In ker niso znane vse tiste, ki jim velja ta pozdrav in ta blagoslov sv. Očeta, in ker tiste redke Vigrednice ne morejo osebno k vsem, zato prevzema „Vigred“ nalogo, da po naročilu sv. Očeta prinaša vsem in vsaki posebej:

Pija XI. pozdrav in blagoslov!

IZ ŽIVLJENJA DUŠE.

ELZA HASSE. — A. L.

Tri temeljne reči so v človeškem življenju: ponižno spoznanje, žrtvujoče se premagovanje in čista ljubezen.

Le redkokedaj moremo ljubiti človeka zaradi njega samega. Toda zaradi iskric božanstva, ki žari v njegovi duši, je vsakdo vreden naše ljubezni.

Kar žari v globinah njegove duše, česar ne vidimo, a verujemo, da je, to zažiga in krepi čisti in sveti ogenj v naših srcih.

Luč vseh src — vidimo v božji luči.

Svojih blagih čuvstev ne smemo zapirati v omaro; pokažimo jih ob vsaki priliki! Nikoli ne bo preveč naše ljubezni.

Radodarna dobrota dela čudeže. Najmanjši dar zraste v velikega, če je bil podarjen iz čiste dobrote. Kjer nesebična dobrota sili k dobrotelnosti, imata obe roki dovolj dela.

Ne prinašajmo svojih žrtev polagoma, kos za kosom, prinesimo jih naenkrat in cele. Bolest žrtve prihaja od počasnega trganja, od polovične odpovedi, ki ji manjka celote in zato tudi moči. Šele celotna odpoved prinese mir.

»Izlij, da se napolniš!« kliče sv. Avguštin. Izlij ničemurnost, občutljivost, lahko-miselnost, napuh, sovrašтво, zagrenjenost, jezo, sicer ne pride niti kapljica ljubezni od zgoraj v tvoje srce!

Hrepenenje, ki nima resnično visokega poleta, je bolezen.

Pri fantastičnem človeku je razočaranje najprvo, pri hvaležnem najzadnje.

Hvaležnost in ponižnost sta neločljivi sestrí: kdor je hvaležen, je gotovo tudi ponižen; ponižni pa je vedno tudi hvaležen.

Celotno naše bitje se razčisti in oprósti v ponižnosti, če vzdržimo pogled na najvišjem.

Čistost izvrši, kar svetuje modrost; nevede vrši najvišje zapovedi. Kar ima modrost v glavi, ima čistost v volji in čuvstvu.

Kdor je samemu sebi prepameten, gotovo vsako stvar neumno začne. V lastni gotovosti nikoli ni dalekosežne pameti.

Slabotni in razburljivi, čmerni in nezadovoljni imajo pri drugih za srečo to, kar je pravzaprav moč.

Kdor sebe pozna, sodi o bližnjega napakah prizanesljivo in iz njegove ponižnosti raste velikodušnost.

Sočloveka ne obsojati: to je pot k svetovnemu miru.

Kdor pozna sebe, ima notranji mir, čeprav si mora morebiti vsak dan kaj očitati: mir ima, ker živi v resnici.

Kdor dela račun s svojo vestjo, mora biti sam z Bogom. Srečen, kdor odgovarja vesti! Vprašanja vesti ga vodijo k Bogu, ne k ljudem.

Človek, ki posluša vest, mora iskati Boga. Vest nas vodi na pravo pot, ker nam narekuje za vsak prestopok kesanje. Žalost kesanja je za človeka pravi blagoslov. *(Konec prih.)*

○○○○◎○○○

GADJA GNEZDA V DEKLIŠKIH SRCIH.

UČITELJICA.

(Dalje.)

Pa vendar je Zofki skoraj glasno tolklo srce, ko je prvič šla po daljši poti iz šole. Gotovo je bilo tudi precej strahu, da bi je ne srečal kdo izmed znancev in naznanil staršem, kod hodi. Pa kdo bi si tudi mogel misliti, da to napol doraslo dekletce, ki se niti ne upa pogledati človeku v obraz, ne bi imelo na svoji poti lepih namenov? In vendar ždi v srcu te deklice hudič napuha, ki jo žene s svojimi pomočniki v močvirje uživanja in podira varno obzidje čiste otroške duše, ki so ga starši z vso ljubeznijo in skrbjo zgradili...

Seveda, po nekaj mesecih je profesor za profesorjem zmajeval z glavo nad čudno zmešanimi odgovori naše Zofke. Ona je pa s hrepenenjem štela ure, ko odhiti v samotni park, kjer ji bo Zdravko z ognjevitimi besedami zatrjeval „večno“ ljubezen. Ko sta jo oče in mati s sveto resnobo skušala poučiti o njenem pogubonosnem početju, seveda brez uspeha — sta spoznala, da jima je dušo njihove hčerke ukradel sam peklensček. Nista obupala; z vso iznajdljivostjo jo je skušala mati priboriti nazaj. Svojo Zofko je hotela imeti za prijateljico, zaupnico; a Zofka se ni dala pridobiti. In oče ji je skušal s primernimi vzgojnimi knjigami odpreti razumevanje, a Zofke ni moglo nič več zadržati; polzela je trajno navzdol. Hudiček, ki jo je nekoč spremljal v slaščičarno, in oni, ki jo je zadrževal v gorki postelji, in oni, ki ji je dal dober svet, naj krađe materi denar, ki jo je zavlekel po ovinku iz šole, in oni, ki ji je pomagal ubrati obraz v prikupljive gube, in ona dva, ki sta ji žarela iz oči ob prvem srečanju z Zdravkom, in vsi oni, ki so jo verno spremljali v park: vsa ta velika armada se je trudila, da ji odvzame vsako moč volje. „Uživaj — izkoriščaj življenje — ne verjemi starim storijam o premagovanju in zatajevanju! — Kaj briga tebe starokopitni pojem morale?“ S takimi ugovori in prijaznim prigovarjanjem so jo pridobili povsem zase in Zofka je bila brez odpora zoper vse, kar bi imelo priti. Ozračje domače hiše ji je bilo neznosno, šole ni obiskovala že 14 dni. S knjigami je sicer odhajala z doma, da preslepi starše, a v šolo, pred oči profesorjev, ni šla več. Ko je dobila mati poziv, naj se oglasi v ravnateljevi pisarni, je bil sklep v Zofki storjen: grem v tujino, služiti v pisarno ali kamorkoli. Preden je prišla mati nazaj in oče iz šole, je odšla z ročnim kovčegom in z zadnjim materi ukradenim denarjem. Samovoljno je zapustila zadnjo oporo svojega življenja. In demoni strasti so jo vlekli v prostost, popolno prostost, v oni vrtnice življenja, v katerem je izgubila vse, kar je kedaj imela dobrega in svetega v sebi...

Od sramu in bolesti se je zgrudil oče v prezgodnji grob. Bolehna mati pa je dan za dnevom, leto za letom, ponižana in osramočena, hodila pod najtežjim bremenom življenja in jokala in molila, molila iz vse duše za vrnitev svoje hčerke.

Zofka pa ni prišla nikoli več — — —

* * *

Rezko, kratko drdranje budilke je zbudilo Tončko iz razburljivih sanj. Slaba noč je bila nocoj. Bolj utrujena, kakor se je vlegla k počitku, je danes v zgodnji jutranji uri. A ne pomaga nič. Trdno je sklenila vsak dan vstajati ob 5. uri. Seveda je morala ravnati zelo oprezno, da je ni ropot izdal staršem. Okna je že sinoči zagnila z gostim zastorom, da bi luč ne svetila na cesto. Vsa premražena se skloni nad knjigo; kakor svinec težke so trepalnice. — O, če bi starši vedeli! Že parkrat ji je zdravnik nasvetoval, naj se skrbno varuje vsakega napora. In zdaj tako zelo precenjuje svoje slabotne moči. A hudič slavohelepa, ki si je prevzel že celo vrsto pomagačev, ji prezirljivo šepeta: „Toliko ti je torej za tvojo čast? Potem pa prekrizaj tudi svoje visokoleteče načrte in pusti Stano na prvem mestu v šoli, ti pa se lahko zadovoljiš z zadnjim“. In dobro preračunjeno ji zabrusi v obraz še to: „Seveda, je pač sitno, če v glavi ne deluje vse tako kot bi moralo; potem je pač treba napeti vse sile, ko drugi še leže v gorki postelji“. —

To je bilo najlažje ranljivo mesto v Tončkinem srcu. Kaj? Manj nadarjena kakor njena tekmovalka? Ne, to pa že ne! Ha, pokazati hoče profesorjem, součenkam in tudi staršem, kaj zmore. Zmagati hoče v tej tekmi; pa naj stane kar hoče! — „Brr, kako sovražim tisto pretirano skrb za zdravje!“ —

Tako so gonili hudiči slavohelepa, napuha, sovraštva vsako jutro v zgodnjih urah Tončko h knjigam. S skrbjo so opazovali starši vsak dan bolj suh in bled obrazek hčerke edinke. Kolikokrat ji je mama s skrbjo polagala na srce, naj se varuje, naj gre na izprehod po tolikih urah učenja, a brezuspešno. — Hudič čistiželjnosti je skopal globok nepremostljiv prepad med materjo in hčerjo. (Konec prih.)

OD SRCA DO SRCA. (POMENKI Z GOSPO SELMO.)

Miroslava. Je že prav, da si prišla! Tudi takih rabimo pri nas, ki povsod utaknejo svoj nos in povsod povzročijo veselje in smeh. Le to je res, da take veseljačice navadno nimajo o čem drugem govoriti kot o samih „špasih“ in postanejo kar preveč razposajene. V svojem veselem razpoloženju se ne ozirajo prav nič na svojo okolico, postajajo sebične in končno pravi tirani. Ako jim okolica noče samo pritrjevati ali si celo upa ugovarjati, pa je „ta velka“ zamera. — Ti praviš, da nisi taka. To me zelo veseli in zato z zanimanjem pričakujem obljubljenega dolgega pisma. Kmalu so počitnice tu, potem pa kar hitro primi za pero! Lep pozdrav!

Spoznanje. Kar naravnost Ti moram povedati, da si v veliki zmoti, če misliš, da je urednik „Vigredi“ in g. Selma ena in ista oseba. To povej tudi gospodu, ki Te je hotel o tem prepričati! Spominjaš se pa še lahko, da si mi nekoč poslala eno ali dve pesmi, ki sem jih seveda morala oddati uredniku. Če smatraš to za izdajanje skrivnosti, ne ravnaj prav. Zelo si me užalila s to neutemeljeno sumnjo. Kakor sem že večkrat zatrjevala, trdim danes ponovno, da ne izdajam in nikoli nisem izdajala meni zaupanih skrivnosti. Ako Ti ne zadošča ta moja trditev, vprašaj še urednika samega, ki ne more drugače, kakor da pove resnico. Mislim tudi, da se bo pošteno smejal Tvoji domnevi. Zato le

piši — zopet seveda rada dovolim — o vsem, kar Te veseli ali žalosti, teži ali dviga in bodi uverjena, da ne lažem! Bog Te živi!

Vigred. Vesela sem bila Tvojega pisma in prav rada Te sprejemam med svoja dekleta. Ker si tako osamljena, Ti prav iz srca želim, da Ti vsaka številka „Vigredi“ prinese tople pozdrave vseh naših deklet in seveda tudi moje. Vselej pa boš našla tudi par vrstic prav izrecno zase, če boš le imela toliko časa, da mi boš vsak mesec pisala. — Veš, imava se prav mnogo pogovoriti, ker Te še ne poznam dobro iz prvega pisma. Vidim pa, da si zelo mehkega srca in zelo dovezetna za vse dobro in lepo. Bog Te ohrani tako! Skušali pa bova, kaj ne, da se do dobra spoznava. Zato pa le pogosto piši! — Ne zdi se mi pa prav, da Orlic ne maraš. Glej, saj so prav tako dobra dekleta, kakor one v Dekliški zvezi, saj oboje stremijo za vsem dobrom, lepim in plemenitim. Jaz imam pa tudi dekleta v Dekl. zvezi zelo rada; zato sem bila lani vse dni na Mlad. dnevih v Mariboru. Zelo lepo je bilo! In veš kaj sem spoznala? Da sta Dekl. in Orliška zveza le po imenu in deloma tudi po sredstvih različni, da pa stremita za istim ciljem. In še nekaj Ti naročam: skušaj se seznaniti z dekleti v Tvoji okolici, bodi dobra z njimi, čitajte skupaj „Vigred“! Bodi nekaj mali apostol za vse dobro v kraju, kjer so de-

kleta le same sebi prepuščene! Srčno pozdravljena!

Izgubljena ovca. Veš, kar gledala sem, ko sem odpirala Tvoje pismo, ker je bil pečat iz tako velikega mesta; na zadnje si bila pa le Ti, stara znanca. — Veseli me, da se je Tvoja stvar tako dobro uredila. Zdaj pa le vztrajno naprej in nič se ne oziraj nazaj! Preteklost prepusti božji dobroti, v prihodnost pa pogumno naprej ob božji roki! Zate v maju ni bilo odgovora, pač pa za neko drugo sestro z enakim imenom. Zaradi ločitve si Ti „ovca“, ona pa „ovčka“. Rada pa vidim, da izpremeniš ime. Kmalu zopet piši! Osebnih obiskov zaradi silne zaposlenosti ne morem sprejemati, skrbim, mislim in molim pa za vsako in vse.

Osamljena. Seveda z zanimanjem zasledujem Tvojo pot v novo življenje. Veselilo me bo, če izvem, kako se Ti obrača Tvoja zadeva. Vidim, da si trdna v svojih sklepih in se ne daš premotiti. Da bi Ti bilo žal, ne mislim. Saj je naše življenje pravzaprav le kratko in le priprava za ono boljše, lepše, večno. Zakaj bi se potem bale nekaterih nepravil, ki nam jih Bog nekdanj z obrestmi vred poplača? Prosim moramo le Boga za pomoč, oporo in vztrajnost. — Zaradi obupne karte Ti pa rečem: ne obupaj, vse bo še dobro, če Bog hoče. Molila bom še prav posebno v Tvoj namen. Bog Te čuvaj!

Ina. Hvala Bogu, da si se umirila! Odobravam Tvoj korak! Mislim mnogo na Tebe in bi Ti rada pomagala do boljše službe; pa žal je vse prenapolnjeno in mnogo jih čaka na službo. Le nikar ne misli, da me ne zanima, kar mi pišeš! Vse, vse me zanima in rada bi Ti pomagala. Le kmalu zopet piši in tudi o svojem delu mi kaj povej! Seveda tudi prav zelo želim, da

se Tvoja srčna zadeva preokrene — če Bog hoče — v boljšo stran. Lepo pozdravljena!

Marta. Prav, da si zavarovala svojo skrivnost z novim imenom! Tvoj sklep je čisto pravi: brez vednosti staršev ničesar. Pridnemu, dobremu dekletu odločitev ni težka in neznana. Opozarjam Te seveda tudi na to, da vendar pred maminim očesom te svoje skrivnosti kratko in malo ne moreš skriti. Ali ni potem lepše in boljše, a tudi častnejše, da svojih najglobljih in in za vse življenje merodajnih tajen ne vlačiš v zakotna skrivališča, v mrak in temo, nego stopiš z njimi pred mamo in ji z otroško udanostjo zaupaš, jo prosiš odobrenja, sveta, pomoči? Ne boj se, če bo dejala mamica Tvojo prvo ljubezen na tehtnico in jo bo preizkusila glede pristnosti! Pri tem jo vodi pač materinska ljubezen do Tebe, ki hoče najbolje za čas in večnost. Slušaj jo, ne bo Ti žal! — Odobravam seveda Tvojo pot k Bogu po svet. A mamica je v tem slučaju božja namestnica, poslušaj njen svet in ga sprejmi kot božjega! Sicer se pa nikar ne vznemirjaj! Če ubogaš mamo, bo vse prav in dobro, četudi se prvi hip ne uresniči jo vse Tvoje želje. Bog Te živi in čuvaj!

Evelina. Tvoje vprašanje ni novo. Bog ve, koliko deklet žaluje, ko so v mladostni prevzetnosti in objestnosti brez vsakega povoda zavrnila odkritosrčno ljubezen. Tudi slučaj s Tvojo prijateljico je bil že večkrat povod razdorov srca. Kaj zdaj? Kaj pa se je vse zgodilo v treh letih? Ali si kedaj skušala popraviti svoj nepremišljeni korak? Kako nosi druga polovica posledice Tvoje trme? Poročaj mi še o tem, potem bova skušali kaj ukreniti za Tvoj srčni mir! Iskreno pozdravljena!

Moj vrt — srce . . .

Vita.

Čudne sile valovijo v moji duši.

Oj, bojim se časih, da razruši

se prsteni vrč — telo —

s tako silo bijejo valovi — — —

Prišla v zgodnji vigredi

mimo svojega sem vrta.

Vrata bila so odprta

in stopila sem med rosne grede;

prst vsa skrbno razrahljana,

dobra semena vsejana —

to bo rož! — — —

*In sem se ozrla globlje vase.
Bujno v meni nekaj rase, rase . . .
Z žrtvami srcé sem si zorala,
nade, sanje mlade —
v brazde zakopala . . .
In z odpovedjo, z molčečo,
setev bom pojila,
vsepovsod ljubezen
tiho bom rosila — — —*

RADI SE BOMO IMELI — —

ČEŠKI SPISALA VLASTA PITTNEROVA.

(Dalje.)

II.

Deček in deklica sta se prebudila skoraj oba naenkrat in sta zaklicala kakor navadno: Mamica!

Dragica plane k postelji in s smehom na ustnah čeblja otrokoma: „Ej, to sta mi dva mala zaspančka! Ajčkata, kadar se druga deca igrajo, ustaneta, kadar se spravlja solnce ajat. No, le pokonci, Dragica kuha večerjo, dobila bosta juhe, dobre, dobre juhe, v zeleno skledico jo bom vlila, krompir bomo pa kar na mizo zvrnili. To so drobne jerebičice, mi jih bomo skuhali in pojedli, luščine bomo pa dali kumici. Kumica bo dala piti kozi in v nedeljo nam bo prinesla mleka za kavico.“

Otroka sta se dodobra predramila in Janček je zaprosil: „Dragica, daj kave!“

„Meni tudi!“ se je oglasila Jožica.

„Počajta do nedelje, zlata moja mala, do nedelje!“ je mirila Dragica.

ln je že zlivala juho v skledo, a za očeta je pustila v loncu. Tudi krompirja je nabelila zanj in ga na glinastem krožniku potisnila v peč. Potem je belila krompir dvojčkoma, razkosavala ga z žlico in neprestano brbrala z malima. Ko je bilo večerje konec, je poiskala rute, zavila vanje otročiča in odšla ž njima še malo na vrt.

Lepo je bilo zunaj, zapadno nebo je tonilo v zlatu in temni gozdovi na gorah so bili polni pomladnega vonja. Zvon je zapel Mariji v pozdrav in matere so klicale deco, ki se je bila razbegla po vasi.

Dragici je stisnilo srce. Ozrla se je kvišku, tja gori proti cerkvi sv. Janeza, kjer počiva na malem pokopališču njena druga in obenem prva mamica.

Ljudje so pravili Dragici, da si mora oče zopet poiskati ženo, in so pomi-lovali tkalca, kako se bo v tretje ženil, ko nima ničesar razen tkalskih stativ in podirajoče se hiše. „ln zraven tri otroke, pa eno še pohabljenol“ je dostavil nekdo. Dragica se je zdrznila. Bala se je očetove ženitve, saj so ji pravili, da bo morala od hiše. Če ne drugam, pa goske past, da ne bo novi materi na breme. Služiti se Dragica ni bala, skibelo jo je pa, kako bo pogrešala dvojčica, ki ju je tako rada imela.

Otročka sta se radovala lepega večera. Temnilo se je in Dragica ju odvede zopet v kočo. Ni ju lahko uspavala nočoj, saj sta se naspala popoldne. Pela jima je in pravila bajke, dokler se jima niso očke zaprle. Spala sta na skrinji, Dragice je čakalo ležišče pri peči, za očeta je bila pripravljena postelja.

Čudila se je, da očeta še ni. Navadno je še pri luči nekaj časa tkal. Dragica si ni hotela prižgati svetiljke, saj je vedela, kako težko pogreši oče denar za olje.

Tesno ji je bilo v izbi, ki jo je objemal popoln mrak. Sedla je k skrinji zraven snivajočih dvojčicev in s čistim, jasnim glasom zapela, da prežene tesnobo iz prsi. Otroka je njena pesem le še zazibala v globlji sen. In ne vedoča, kako ji je prišlo na misel, je Dragica nenadno zapela:

„Osiřelo ditě,
o pñl druhém litě* — — —

Ta tužna pesemca je privabila deklici, ki je bila za svoja leta že tako preresna, kmalu solze na oči. Kapljale so na ličeca, pa niso udušile jasnega glasu. In ravno ko je pripela do besed: „Ah, da, atek moj . . .“ je stopil tkalec skozi vrata.

Dragica plane, hitro nažge svetiljko, jo obesi nad statve in že stoji ob peči, da prinese očetu večerjo.

„O mačehi si pela — — ali se bojiš mačeha?“

„Ne bojim se, atek! Vem, da se morate zopet oženiti, in rada bom slušala novo mamico. Samo . . .“

Deklica umolkne.

„Bojiš se, da te bo tepla ali se ti rogala, ker si pohabljenaa,“ je rekel tkalec. Bil je resen, da, žalosten.

„Tega se ne bojim, atek. Saj me tudi pokojna druga mamica ni tepla in se mi ni rogala, ampak mi je pravila: „sirotica moja“. Samo tega se bojim, da me potem daste služiti in da se mi bo zelo tožilo po otrocih. Saj veste, kako ju imam rada, in pokojna mamica mi je naročala, da se zmerom radi imejmo.“

„Ne boj se, ne bom te dal služiti. Če Bog da, nam bo kmalu bolje, našel sem vam mamico“, je rekel tkalec.

„Tako hitro?“ uide Dragici vprašanje nehote.

„Kaj sem hotel? Tako ne moremo dolgo“, je govoril oče. „Ti komaj hišo pospraviš. Že od materine smrti nimamo reda, ne znaš dobro kuhati, ne znaš krpati, pa tudi močna nisi dovolj. Tako nam raste uboštvo vsak dan. Povedal ti bom brez ovinkov, veš, govorim s teboj kot z odraslim človekom. Žena mi je dejala, da si premodra za svoja leta. Povem ti torej, da sem se dogovoril s kumico Penjazovo, in oženil se bom, ko šest nedelj poteče. Kumica Penjazova je vdova že več let, pa se ni hotela možiiti zavoljo hčerke, slepe Tonke, da bi se ji kje ne rogali, če bi tako privedla v hišo. Toda pri nas . . .“ Tkalec je umolknil.

„ . . . sem jaz pohabljenaa,“ je rekla Dragica žalostno. „Prav imate, atek, kumica Penjazova je dobra žena, vsako nedeljo mi da kozjega mleka za kavo. Njena Tonka je pa sirotica, mi jo bomo radi imeli. Jaz bom gledala, kar bom mogla, da novi mamici ustrežem. Navijala bom niti, pospravljala sobo, pasla ji bom kozo — atek, to bo lepo, da bomo imeli kozo!“

Dragici se je razvedrilo lice in tkalcu je odleglo.

Še dolgo sta se pomenkovala in oče nocoj ni sedel za statve. Veselilo ga je, da Dragica tako razumno gleda na njegovo ženitev. Zjutraj je pa vstal bolj zarana in se lotil dela. Dragica skuha zajtrk — zopet krompirjevo juho in potem še dvakrat dan na dan — navije praznih cevč in potem sta se zbudila otroka. Dragica ju je odvedla na prosto in se ž njima igrala.

Proti poldnevu jih je obiskala pred kočjo večja deklica šestnajstih let, in je tipala pred seboj s palico. Bila je slepa Penjazova Tonka.

„Slišim vas“, je rekla in nadaljevala, ko ji je Dragica ponudila roko. „Ali veš, Dragica, da se z mamico preseliva k vam?“

„Tvoja mamica bo tudi naša mamica in naš atek bo tudi tvoj atek,“ odgovori Dragica in stisne roko Tončki: „In mi se bomo radi imeli, jako radi.“

* Osirotelo dete v poldrugem letu . . .

„Da, radi se bomo imeli,“ potrdi Tonka, sede k otrokoma in tipaje poišče glavici, da ju pogladi.

„Janček, Jožica, to bo naša nova sestra,“ dopoveduje Dragica otrokoma. „Mamica nam jo pošilja in pri nas bo ostala odslej“.

„In tudi mamica pride?“ vpraša Janček.

„Tončka nam privede svojo mamico, da bo tudi nam mamica,“ odgovarja Dragica s silo dušecha solze.

„Pojdi, Dragica, domov, pojdi!“, sili Tonka, „gotovo te čaka delo. Poldne je blizu in kuhati moraš. Jaz ostanem pri malčkih in se ž njima poigram“.

„Saj jih ne vidiš,“ se brani Dragica.

„Ne vidim pota, pa vendar hodim, ne vidim tratine, pa vendar napasem kozo. Poigram se tudi z deco. Hej, malčka, dajte mi sem, kar imate igrač. Menda imate cvetja in kamenčkov, spominjam se, kakšne so te reči, šest mi je bilo let, ko sem za kozami oslepela. Sem, otročiča, prav blizu k meni, pela vam bom in povedala pravljičico.“

Otroka se privijeta k slepi Tonki in Dragica odhiti radostno v kočo. Brž pove očetu, da Tonka varuje deco, in tkalec je stopil pred kočo, da se prijazno s Tončko pomeni.

Zvonilo je poldne in Dragica skoči po deco, pa tudi Tončko povabi na južino.

„Imamo seveda samo juho in te božje krompirje, pa tudi doma bi menda ne bilo bolje.“

„Mamica mi je pustila kozjega mleka in kruha, sama je šla delat k gospodarju,“ je odvrnila Tončka. „Veš kaj, Dragica, tu imaš kljuko, skoči k nam in prinesi mi mleko, sestrinsko ga bomo delili“.

„Rada,“ pristane Dragica in dvojčka zaploskata v roko, da prideta mleko in kruh. Že teče Dragica h koči, domu Penjazovih dveh. Odpre kamrico, vzame si mleko in hajdi zopet domov!

Medtem sta otroka odvedla Tonko v hišo in oče se je spustil ž njo v pogovor.

Najedli so se vzajemno. Otroka in Dragica so se čudili, kako Tonka beli krompir in juhe ne razliva, čeprav ne vidi sirota. Ostala je pri tkalčevih do večera. Popoldne, ko je Dragica vila, se je zopet Tonka igrala v otrokomu.

V mraku sta malo zasnula, Dragica je pa spremila Tonko domov. Penjazova, močna, postavna žena, se je bila že vrnila in je kozi pripravljala posteljo. Dragica ji stopi naproti, ko je prinesla posodo z mlekom v izbo, in ji poda roko.

„Tako, tako, deklič,“ je rekla ugodno iznenadena kuma, „vidim, da se me ne bojiš.“

„Še malo ne“, je odvrnila deklica. Bog vam plačaj, da nam hočete biti mamica in paziti na nas, sirote.“

Penjazova si je otrnila solzo in Dragica je dostavila:

„Tonko imamo vsi radi.“ —

Solnce je tonilo v zapad in je z zadnjimi žarki posijalo v siromašno hribovsko kočo. Pozlatilo je glavici obeh pohabljenih deklic, ki sta se tesno druga k drugi privili. Pozlatilo jima je glavice kot jima je dušici zlatila ljubezen, ljubezen ubogih in siromašnih, ki se približujejo drug drugemu v zavesti, da je največja sreča na svetu: dobro dano za dobro. In bili sta to nedolžni otroški duši, ki sta uživali mladost brez radosti, ki ju je tlačila skoraj enaka nesreča in sta si hoteli v ljubezni olajšati srce . . .

Dragica se je vrnila v kočo in ž njo je šlo upanje — kakor močan pramen solnčne svetlobe. In ko je legla k počitku, je sanjala o novi sestrici, in ko se je prebudila, se je radovala, da jo zopet zagleda.

Pa tudi dvojčka sta se veselila.

(Konec prih.)

O TREH ŽIVALSKIH DOMAČINIH V ROŽNEM DOMU.

MALKA MARINKO.

(Konec.)

Na plotu me je pozdravil petelin: Kikiriki! Putke so plaho odbežale pred menoj. Koklja pa se je jezila: ko, ko, ko! Nisem ji zamerila: bala se je za ljubka piščeta.

„Kaj pa ta svojat — prav nič je ni treba pri nas! Gnoj razbrskava, žito obira, vedno je v kozolcu, po vrtu setev razkoplje, med travo natrese perja, v hišo sili, povsod pušča nečedne spomine.“ Take in enake tožbe se slišijo nad kokošmi marsikje. Celo sosedge se prepirajo med seboj, če je predrzna kokoš ušla na sosedov vrt ali v vežo, obrala v kozolcu žito t. t. d. Včasih lete celo polena nad ubogo živaljo od ene hiše do druge — — —

Vsak, prav vsak — če tudi sovraži grde navade kokoši — bo soglašal z menoj, da so potrebne pri hiši, celo nepogrešljive. Le poslušajmo! Kako zdrava in tečna jed so jajca! Koliko je jedi, ki so okusne le, če jim pridenemo jajce. — Pa pride bolezen v hišo. Kako prav ti pride mastna kokoš, da okrepeš bolnika z močno juho. — Pa dobiš obisk: stric je tu — moraš ga posebno pogostiti. Brž mu spečeš mlado pišče — in dobro si mu postregla. — Denarja ni, treba bo gospodarju nove srajce, otrokom zvezkov, sladkorja je zmanjkalo — kje vzeti novce? Hitro poloviš nekaj mladih petelinčkov — in hajdi z njimi na trg, da jih po pametni ceni vnovčiš. In perje? V Rožnem domu ga vedno lepo operejo in posuše, potem pa shranijo v vrečah. Pozimi se zbere družina okoli njega, obtrga puh in prav po ceni pride Rožni dom do mehkih pernic.

Prava gospodinja torej v svojem gospodinjstvu brez kokoši ne more shajati. Zato jih primerno število goji, po možnostih nanje pazi, zna pa tudi moža potolažiti, kadar izbruhne v njem jeza nad ubogo živaljo. Ob takih trenutkih mu brž postreže s fino ocvrtim jajcem . . .

Seveda je treba skrbeti kokošim za redno hrano. Imeti morajo dovolj prostora za gibanje. Snažimo kurnike! Vsaj enkrat na leto počedimo gnoj iz njih in natresimo tla z drobnim peskom. Tudi zračiti jim je treba prostore.

Le v taki oskrbi bodo kokoši dobro uspevale in nam res obilo koristile. —

Solnce je že zahajalo in pospešila sem korake, da pridem še do noči na dom prijateljice. Prve nočne sence so se vlekly po dolini, ko sem stopila v prikupen kmečki dom. Prijazno smo se pozdravili. Mnogo smo se imele pogovoriti — seveda jim nisem zamolčala zgodbe o pasji vasi — in smejali so se . . .

Ko je pa prišlo na mizo dehteče cvrtje, sem se pa jaz smejala — in vsak nadaljnji dokaz za pravilnost mojega razmišljanja o kokoših je bil popolnoma nepotreben . . .

ŽENA OB BOLNIŠKI POSTELJI.

GOSPODINJSKA UČITELJICA ŠKOLASTIKA.

Postrežba bolnikov je ena najvažnejših in najtežjih nalog pridne in vestne gospodinjice. Ko se pa prikrade bolezen med člane ljubljene družine in plava angel smrti nad njenimi glavami, je njeno srce polno skrbi in bridkosti. Umevno je, da ob taki priliki žena ne sme držati rok križem in gledati, kako se bolezen razvija, širi in pase; storiti mora vse, kar je v njeni moči, da se razvoj bolezni onemogoči, bolezen sama pa olajša in zatre.

Glede skrbi za bolnika vidimo na kmetih često prav veliko pomanjkljivosti. Če zbolí žival: konj, tele, krava, prašič, povprašujejo za svet tuintam, kličejo živinozdravnika, skrbé sem, skrbé tja, a za človeka se malokdo resno zmeni. Hvalevredno in prav je, da skrbimo za živali; Bog je ustvaril tudi žival in jo moramo ljubiti in varovati, a krona stvarstva je človek.

Pa kaj, saj za strežbo bolnikov tudi časa ni! Vse mora na polje, v gozd, na travnik. In tako se ne malokrat zgodi, da se zavoljo brezbriznosti in take srčne sirovosti včasih neznatna bolezen prevrže v težko in hudo, tudi smrtno. Vse to bi se lahko izpočetka z malimi stroški zatrla. Tako pa kličejo zdravnika često šele tedaj, ko je že prepozno, in zahtevajo od njega, da bi delal čudeže. In če jih v resnici ne naredi, se mu daje nezaupnica, češ, ničesar ne razume!

Če je torej v družini kdo resno obolel, je prva, da, sveta dolžnost žene-gospodinje, da nemudoma pokliče zdravnika. Za življenje in zdravje svoje družine je odgovorna ona in Bog bo enkrat od nje terjaj račun. Nadalje je potrebno, da se z vso skrbjo in ljubeznijo posveti svojemu poklicu, da prevzame bolniško postrežbo. Težak je, požrtvovalen, poln odgovornosti, in gospodinja mora ohraniti jasen razum in trezen preudarek. Brez tega si prave bolniške strežbe niti misliti ne moremo. Zato svetujem vsaki izobraženi bodoči gospodinj, naj se nekoliko pripravi na ta težavni posel, posebno že zato, ker se na deželi na bolniško strežbo malokdo dobro razume.

Bolniška strežnica bodi zdravniku desna roka. Natančno naj sledi njegovim navodilom; a predvsem potrebno je, da v njegovo pomoč popolnoma zaupa. Vesela nprav, prijaznost, hladnokrvnost, samozatajevanje in obvladanje čustev naj jo krasi; naj se bolniku še tako na slabo obrača, ne kaže žalosti, strahu, obupa! Izbijaj mu težke, črne misli iz glave, tolaži ga in pomirjaj; bodi mu strežnica in tolažiteljica obenem. Bolniki so navadno sitni, čmerni, nestrpni, potrti, toda potrpeti moraš ž njimi, včasih celó prav veliko. Toda ne napravljaj bolniku najmanjših novih skrbi, ne tarnaj, kako delo zaostaja, kako rastejo stroški za zdravnika in zdravila. Pozabi nase in na vse drugo; misli samo na bolnika, kako mu odpomoreš, kako ga čimpreje spraviš na pot okrevanja. Ne pozabi pa, da boš bolnika najzanesljiveje potolažila, če ga boš z besedo in zgledom pridobila za to, da se bo vdal v božjo voljo in trpel bolečine iz nadnaravnih nagibov.

Zlasti pa glej strežnica na bolnikovo sobo. Ta naj bo v pravem pomenu besede bolniška soba, namenjena v prvi vrsti bolniku. Bo naj — če le mogoče — na mirnem kraju, proč od cestnega ropota in drugega šuma. Solnce, svetloba in zrak, neokužen od raznih zdravil, potenja itd.; v ta namen prezračí sobo večkrat na dan, vendar glej, da se bolnik pri tem ne bo prehladil. Med zračenjem ga dobro pokrij. Če je okužen zrak škodljiv celó zdravemu človeku, je naravnost bolniku morilen. Na kmetih se strašno boje čistega zraka v bolniško sobo in mu zabijajo okna in vrata, da je kar blazno. — Pometanje naj se izvrši po potrebi; posebno pazi, da preveč ne vzdigneš škodljivega prahu, ki bolnika neprijetno duši. Če sploh kje, je bolniški sobi priporočati brisanje prahu po tleh z mokro cunjjo.

(Konec prih.)

.....

DROBCI IZ GOSPODINJSTVA.

Vrtno delo v juliju. V vročem poletnem času preneha skoraj vsako presajanje; če se pa že mora zgoditi, navlažimo gredico, kamor hočemo saditi, proti večeru temeljito z vodo. Po presajanju pa še enkrat zalijemo vsaki rastlini ik ob korenini prav močno, da se hitreje in rajši

prime. — Nadaljujmo z okopavanjem, pletvijo, zalivanjem. Zalivanje naj se vedno vrši proti večeru in sicer tedaj, ko so se rastline z zemljo vred že ohladile, pa vedno s postano vodo. Sploh naj se radi vročine opravljajo vsa vrtna dela le ob zgodnjih jutranjih in poznih večernih

urah. Zadnja setev poletne solate naj se izvrši sedaj. Sejemo tudi že jesensko endivijo, repo, kolerabo. Tudi fižol že lahko posejemo, da nam do jeseni naredi stročje. Pridno gojimo, privezujemo in obrezujemo paradižnike, ki nam obetajo v tem mesecu že bogat pridelek.

Ob deževnih dneh zalivajmo vrtnim rastlinam z gnojnico, ki rast čudovito pospeši. Pridoročljiva je gnojnica zlasti kapusnicam: zelju, ohrovitu, nadalje mladi solati, fižolu, grahu itd.

Vse izpraznjene gredice naj se takoj nanovo obdelajo, to je prekoplejo, preravnajo in po potrebi tudi s preležanim gnojem pognoje. Vrtna gredica naj nikoli ne ostane niti 24 ur prazna. Varčna gospodinja gleda na to, da vsak prazen prostor dobro izrabi za nadaljnjo saditev.

V tem mesecu je tudi čas za setev mačeh in spominčic; vendar ponovno opozarjam, da je treba vse setve v poletni vročini obvarovati žgočih solnčnih žarkov.

Drobnjak (šnitlih). Marsikatera vrtnarica toži, da ji kljub najpaznejši oskrbi drobnjak ne uspeva. In vendar je ta dišavna zelenjad vsaki kuhinji neobhodno potrebna. Z njo začinjamo juhe, goveje in postne, iz nje delamo omake ali polivke, razne štrukeljčke iz vlečenega testa in okusne štruklje in potice iz shajanega testa.

Prvo, kar ti je pri uspešnem pridelovanju drobnjaka potrebno, je: preskrbi mu dobro prenojeno zemljo, v ilovnati, težki zemlji najbolje uspeva. In drugo: Nikdar ga ne reži tik pri tleh, sicer usahne; tudi ga ne smeš rezati ob deževju, ker se luknjice napolnijo z vodo, nakar začne gniti.

To so glavni pogoji za dobro rast drobnjaka. Razrašča se v velike grmiče, ki jih raztrgamo v več delov in vsadimo vsakega zase. V suhi, zanemarjeni zemlji drobnjak kmalu usahne. Vsako tretje ali četrto leto mu je treba preskrbeti novo gredico na vrtu. Ko ga presajamo, ga navadno tudi raztrgamo v posamezne grmiče. Najbolje se to presajanje obnese meseca aprila in avgusta. Cvetne glavice, ki jih drobnjak poleti požene, moramo potrgati, sicer bi rastlina preveč oslabela.

Za zimsko uporabo v kuhinji presadimo najlepše grmičke jeseni in lončke napolnjene z dobro prstjo, in jih postavimo na svetel prostor v kuhinji.

Serviranje. II. Kako se pri mizi streže. Preden se prične pojedina, mora dati gospodinja strežnicam, ki bodo nosile na mizo, točna navodila glede razvrstitve jedi in pijač, kakor tudi glede posode, v kateri pridejo jedi in pijače na mizo. S tem ohrani obed v lepem redu in ji ni treba vstajati od mize in dajati šele takrat navodila. — Postrežba naj se vrši tiho, t. j. brez ropota, z največjo snažnostjo, pazljivostjo in vljudnostjo ter redno brez dolgih odmorov, ki pričajo o neredu v kuhinji. Strežnica mora v prvi vrsti hitro pregledati, česa manjka in kdo česa želi. Zato mora biti urna in iznajdljiva, a tudi zdrava in spočita. Obleče naj se okusno; navadno imajo take strežnice črno obleko in bel predpasnik, lahke čevlje (a ne copate!) ter

so lepo, kar se da gladko počesane. Nekatere gospodinjje zahtevajo, da ima strežnica na glavi avbico, kakršne vidite na slikah naših gospodinskih tečajev. — V imenitnih hišah strežejo sluge, ki imajo poleg črne obleke tudi bele rokavice.

Jedila nosiš na mizo na pladnju (taci), ki ga moraš držati spretno na levi roki, preko katere imej čist prtič, kvečjemu ga lahko podpiraš z desnico, a tako, da ne oviraš gosta, ki se poslužuje ponujane jedi. Istotako prineseš vsako stvar, ki vidiš, da jo manjka na pladnju, in nikoli s prazno roko.

Servirati pričneš pri najodličnejši osebi n. pr. pri nevesti, novomašniku i. t. d. Če so dame v družbi, se postreže najprej damam. Če je več odličnih oseb, pričneš servirati zdaj pri tej, potem pri drugi osebi po vrsti odličnosti le-teh. Ko opraviš pri vseh odličnih, se držiš vrstnega reda.

Vsaka jed se servira gostu od leve strani in sicer tako blizu, da gost z lahkoto doseže ponujene jedi. Paziti moraš, da ničesar ne poliješ; zato ne smeš gledati okoli, ampak pazi na gosta, kateremu strežeš, in popravljal, če morebiti nespretno zastavi vilice ali nož v posodo, in se oprusti, če si bila tega sama kriva.

V odlični družbi se strežnica ne sme udeleževati pogovora med gosti, ampak na kratko odgovarja na vprašanja; med napitnico ne sme hoditi okoli.

Po vsaki jedi odstraniš rabljene krožnike in tudi vse, kar se je izključno samo pri tej jedi rabilo, in sicer vzameš krožnike od desne strani gosta. Postavljaš jih drugega na drugega na majhen pladenj, ki ga držiš v levi roki. Jedilno orodje se pa menja zmeraj po vsaki jedi. Če pa pusti gost jedilno orodje na rabljenem krožniku, je moraš vzeti in prinesiti čisto. Tudi če pade gostu nož ali vilice na tla, mu prinesi druge. Čist krožnik postaviš pred gosta tudi od desne strani. Prineseš ga s servieto, ne z golimi rokami.

Glavni obed je končan s pečenko. Pečenko ponudi z desno, prilogo z levo. Če je pri pečenki krompir in solata, ponuja to dvoje druga strežnica, ali gre to dvoje pri gostih iz rok v roke. Nato se servira desert, to so slaščice, sadje, sladoled i. t. d. Najprej odstraniš z mize vse nepotrebne reči: kruh, solnike, kompot. Potem razdeliš male krožnike in male žličke, oziroma nože in vilice, kar se pač rabi za dotično jed.

Po navadi se ponudi gostu vsaka jed enkrat. Pečenko, perutnino, zlasti pa desert lahko ponudiš tudi večkrat. Neprimerno je pa vsako siljenje gosta, naj se poslužuje.

Namizno vino si nalivajo gostje sami; finejša desertna vina, s katerimi se prične navadno pri pečenki, pa nalije strežnica z desne strani.

Po končanem obedu se običajno servira tudi črna kava v majhnih skodelicah.

Spretna strežnica z lahkoto streže 10–12 gostom, zlasti če prikuhe nosi s pečenko vred. Na to je treba gledati, da se po številu gostov odmeri tudi število strežnic, da nekaterim gostom ni

treba predolgo čakati in da pridejo jedi do vsakega gosta še dovolj gorke.

Prepolne skledе nositi na mizo ni olikano; tudi je pri tem nevarnost, da si gostje umažejo obleko.

Ce se ubije ali zvrne poln kozarec, naj se ta nesreča potihoma popravi: črepinje naj strežnica neopaženo odstrani, osuši namizni prt s prtičem, ki ga ima na levi roki (ki ga potem seveda zamenja s čistim) in potem manjši čist prt pregne čez umazano mesto. — Kakor gospodinja in gospodar ima tudi strežnica nalogo, da ohrani goste vse skozi pri dobri volji.

Kuhinjski recepti.

Topla drobnjakova omaka. Razbeli v kozici 1—2 žlici masti; v nji zarumeni kokco sladkorja ter 2—3 žlice moke. Razredči prežganje z govejo juho ali mlačno vodo, dodaj mu žlico kisa, par zrn soli in 1 polno žlico fino zrezanega drobnjaka. Končno pridaj omaki žlico kisle smetane, ki omako zelo zboljša. Ko vse skupaj prevre, je omaka pripravljena.

Mrzla omaka iz drobnjaka je zlasti v vročem letnem času zelo prikupljiva. Par jajc skuhaj v trdo (10—12 minut). Rumenjake loči od beljakov ter vsako posebej drobno sesekljaj.

Rumenjake tudi lahko skozi sito pretlačiš. Vmešaj rumenjake v skledici z 1—2 žlicama finega olja, prilij na to primerno kisa, osoli, dodaj zrezanega drobnjaka in sesekljane beljake. Gosto omako daj s prikuho in mesom na mizo.

Drobnjakovi štrukeljčki. Naredi vlečeno testo iz $\frac{1}{4}$ litra moke, 1 jajce, zelo pičle $\frac{1}{4}$ litra mlačne vode in soli. Počiva naj vsaj pol ure. Vmešaj par žlic presnega masla, 2—3 rumenjake, končno rahlo primešaj trd sneg od beljakov in 2—3 žlice zrezanega drobnjaka. S tem namaži razvlečeno testo; povrhu pa potresi še malo drobtin. Od obeh strani zavij testo skupaj, da dobiš kot klobasa debelo kačo, razreži jo s kuhaličnim pecljem v štrukeljčke, 2 prsta široke ter jih v vrelo juho zakuhaj. V 10 minutah so kuhani. Daj jih z juho v skledo.

Pečeni drobnjakovi štruklji. Naredi boljše shajano testo. Dobro shajano razvaljaj in pomaži z nadevom: Vmešaj nekaj masla ali dobre masti, dodaj par rumenjakov, nekaj žlic kisle smetane, malo sladkorja in sneg beljakov. Če je nadeva redka, potresi po vrhu malo drobtin, nazadnje pa še zrezan drobnjak. Testo tesno skupaj zavij, zreži v štruklje, deni v pomazano pekačo in pusti na toplem shajati. Namaži jih nato z raztepenim jajcem in lepo rumeno speci.

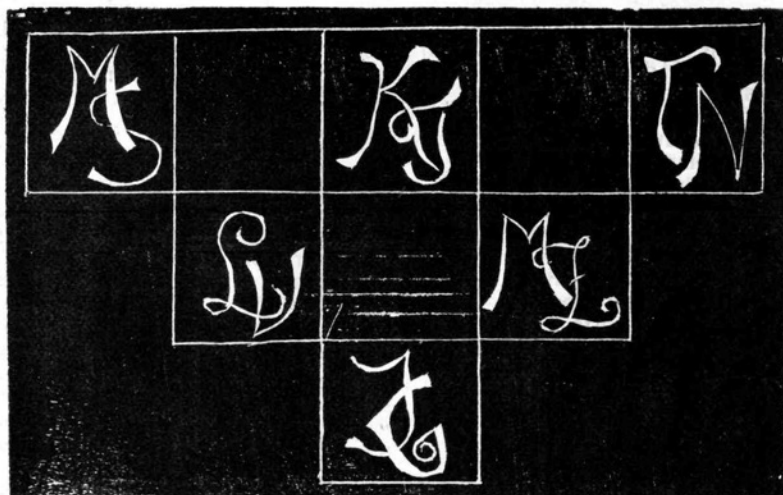
○○○○○

ZA OČI IN ROKE.

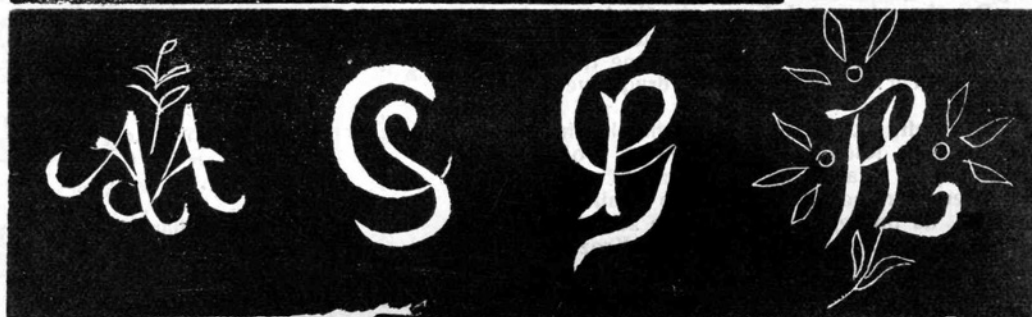
Ažur. — Vzorec št. VII. lahko rabimo pri srajcah, pa tudi raznih prtičih, če ga primerno izpremenimo. Ako ga rabimo namreč za sredino prta, povečamo razdaljo med posameznimi črtami in narišemo spodnje 4 kvadrate še na zgornjo polovico k prvim 5 kvadratom. Tako dobimo iz 9 manjših kvadratov sestavljen kvadrat, katerega lahko tudi poljubno pomnožimo ozir. skrbimo tako, da rabimo n. pr. samo 5 malih kvadratov ali pa celo 25. — Lahko pa počezne črte tudi izpustimo, med navpične pa vstavimo poljubne vzorce iz pikic, cvetic itd.

Monogram vsijemo seveda le eden. Slika jih prinaša več le, da si more izbrati vsaka primerne. Seveda večina bo kljub temu zaman iskala svoje. A radi ozko odmerjenega prostora vsem, žal ni mogoče postreči.

VII.

ORGANIZACIJA

IZ ORLIŠKE CENTRALE.

Prosvetne tekme članic so končane. Nekateri krožki so dosegli prav lepe uspehe in so članice vestno preštudirale predpisano snov, ki je bila posebno iz zdravstva precej obširna. Tudi v govorništvu, ki je bilo letos prvič predpisano za tekme, so se nekateri krožki res od-

likovali. Je pa še nekaj nediscipliniranih krožkov, ki ne uvidijo važnosti tekem. Saj so baš tekme najboljše ogledalo vsega krožkovega dela. Izid tekem bo objavljen, ko v mesecu juniju izvrše srenjske odbornice še tekme mladenk in gojenk.

Priveditve in javni nastopi se vrste nedeljo

za nedelje. Opozoriti moramo na lepo obnašanje, ki ga dekletom narekuje že itak dekliski značaj in poleg tega se pravi orliški duh. Sesterska dobrota, ljubezniva vzajemnost, dobrohotna pripravljenost za vsakršno pomoč: te lepe lastnosti morajo spremljati Orlice v javnost. Poleg teh dolžnosti napram sestram ima pa še vsaka sama zase lastne dolžnosti, ki jih ne sme zanemarjati. — Mirna, skromna, vljudna se rada pokori poveljem in gleda na to, da sama drži disciplino in je v zgled drugim. — Ves čas prireditve, tudi po izvršeni programni točki, ostanejo Orlice skupaj na zanje določenem mestu. Med gledalci in okoli telovadišča ni mesta za nje; nevljudno in za dekleta neprimerno je, če se na tak način nastavljajo in delajo nered in morebiti škodo. Po prireditvi in pri okrepcilu naj ostanejo vseskozi dostojne in vljudne.

Več o lepem vedenju pove VIII. zvezek „Predavanj za dekliske sestanke,“ ki je izšel, in ga vsaki posamezni prav toplo priporočamo.

Razpisan je natečaj za vaje članic, mladenk in gojenk za l. 1926. Rok do 31. julija tek. leta. Za sprejete vaje so razpisane tri nagrade in sicer: prva Din 300—, drugi dve po Din 100—.

Gospodinjski tečaji. Kakor minulo zimo, tako bo tudi letos prirejala O. P. po krožkih gospodinske tečaje. Da nam bo mogoče izdelati točen načrt, po katerem se bodo tečaji vršili, prosimo, da pošljete krožki prijave za gospodinjski tečaj vsaj do konca avgusta. Krožkom, ki bi se pozneje oglasili, se Podzveza ne more zavezati, da jim tečaj gotovo oskrbi. Imamo lšten štedilnik, ki ga damo na razpolago onim krožkom, ki bi jih morda baš pomanjkanje štedilnika oviralo, da bi ne vložili prošnje za tečaj. Ne zamudite torej prilike, da si pridobite tudi te izobrazbe, ki je za vsako dekle tolikega pomena!

„Mati vzgojiteljica“ je izšla. Ne mislimo je še priporočati! Vsaka Vigrednica jo mora imeti, da se sama prepriča o važni vsebini, ki jo nujno rabi za lastno samovzgojo. Knjiga se sama pač najbolje priporoča, ker prihaja vsak dan toliko naročil.

Za s. Minko Svetlin je po zadnjem izkazu (Vigred št. 5, stran 117) prišlo še Din 5473.50. Vsem darovalcem iskren Bog plačaj! Kakor zadnjič tudi to pot imen posameznikov ne bomo navajali. Orliški krožki in druge družbe so še

poslali kot sledi (od velike noči do sv. R. Tel.):
Orliški krožek v Šmartno pri Sl. Grad. Din 700—

„	„	Sv. Peter pri Mariboru	„	40—
„	„	Stari trg	„	50—
„	„	Radeče	„	50—
„	„	Teharje	„	30—
„	„	Raka	„	20—
„	„	Moravče	„	41—
„	„	Sv. Jurij ob Ščavnici	„	200—
„	„	Sv. Jernej - Dolenjsko	„	36 50—
„	„	Gorje pri Bledu	„	56—
„	„	Horjul	„	25—
„	„	Mavčiče	„	180—
„	„	Sv. Benedikt v Sl. gor.	„	18—
„	„	Trbovlje	„	130—
„	„	Dolenji Logatec	„	20—
„	„	Dijakinje — Maribor	„	50—
„	„	Jesenice	„	100—
„	„	Moste pri Ljubljani	„	150—
„	„	Sv. Jurij ob Taboru	„	45—
„	„	Novomesto	„	55—
„	„	Šmihel p. Nov. mestu	„	80—
„	„	Ljutomer	„	57—
„	„	Šmartno na Paki	„	75—
„	„	Radovljica - Gor.	„	86—
„	„	Sodražica	„	75—
„	„	Ziri n. Škofjo Loko	„	100—
„	„	Kranj	„	186—
„	„	Preddvor	„	64—
„	„	Tržič	„	50—
„	„	Sv. Peter Ljubljana	„	52—
„	„	Trata na Gorenjskem	„	35—
„	„	Koroška Bela - Gor.	„	80—
„	„	Domžale	„	30—
„	„	Cerknica	„	50—
Katol. prosv. društvo	Ljubno	„	25—	
Uprava kat. misijonov	Ljubljana	„	100—	
Dekliska zveza	Dob pri Domžalah	„	100—	
Hrvatske „Orlice“	Djakovo	„	100—	
Bogoslovski „Orel“	Maribor	„	50—	
Orlovski odsek	Trbovlje	„	200—	
Marijina družba	Vranja peč	„	20—	
Kat. izobr. društvo	Vače	„	25—	
Pevski zbor	v Grobljah	„	20—	
Tretji red	Kamnik	„	50—	
Samostan	Mekinje	„	10—	
Slovenska Lipica	Varaždin	„	50—	

Ker zdravljenje s. Minke počasi napreduje, sprejemamo z vso hvaležnostjo še nadaljnje darove. Svoječasno bomo objavili, kako se je denar uporabil.

SESTRE SESTRAM

Šmartno, Slovenjgradec. Danes pošiljamo za oslepelo Minko Svetlin Din 700—, katere smo dobile s pomočjo marljivega sodelovanja tuk. orlovskega odseka pri uprizoritvi igre „Klavdija“. Ubogi oslepeli s. Minki Svetlin pa želimo, da ji ljubi Bog skoraj podeli zdravje. Bog živi! Tajnica. (Op. ur. Tako se glasi uradno krožkovo poročilo Podzvezi. Iz posebne hvaležnosti ga objavljamo na tem mestu).

Banjaloka. Tuje je to ime, še nikdar ni stalo v „Vigredi“. Oj, pa saj je tuje celo meni, ki ga pišem, tuj mi je kraj, ki nosi to ime, tuja sem jaz v njem.

Preko žirovskih dobnav in kočevskih hribov je prišel k meni pozdrav. Zapelo in zabolelo je v mojem srcu . . . Hvala tebi, sestra, vam sestre!

Da! Bile smo si sestre, tovarišice. V vašem

Kako se rastline branijo sovražnikov

krogu, med vami sem našla svoj drugi dom. Vaša sem bila. Pa saj sem tudi še sedaj, ko nas loči razdalja 143 km. Saj za duševne vezi ni nobena razdalja prevelika.

Tukaj sem sedaj. Sama! Moči, sile, hrepenenje, krivice, žalost, vse, vse trga . . . Pa pustimo to!

Saj upam. Up in obup! Kam čem kreniti? Pa je posvetila v meni lučka in šla sem po prvi poti. In sedaj hodim dalje, mislim na vas, na čase, ki bodo prišli, boljši in lepši . . . Pozdravljene, sestre v Žireh, od Vaše Ivanke.

Tržič. Odkar izhaja naša lepa „Vigred,“ se me tržiške Orlice še nismo oglasile v njej. Zato

danes par vrstic Vam, drage sestre in Vigrednice v znanje, da tržiške Orlice še živimo in da nam je tudi trdna in močna volja, pri življenju ostati, dasiravno hodimo trnjevo pot. „Vigredi“ imamo **80 izvodov** (podčrtal ured.) in jo prav rade prebiramo. Pred 14 dnevi smo imele občni zbor, na katerem smo izvolile nov odbor. Za duhovnega voditelja pa je bil enoglasno izvoljen č. g. Anton Dolinar, in ga iskreno pozdravljamo v naši sredi. On je pa tudi z veseljem sprejel, dasiravno si je s tem pridobil za marsikateri večer novega dela. Sedaj, sestre, na resno delo! Saj v trudu in znoju, polnem radosti, domu gradimo slavo in čast. Bog živi! Mici Klofutar.

KAKO SE RASTLINE BRANIJO SOVRAŽNIKOV? UČITELJICA.

Druge rastline varuje njihovo bivališče: rastejo na močvirnih, težko dostopnih krajih, ali celo v vodi; pa tudi na skalnatih strmih višinah, kjer jih le redko obišejo divje koze. Tako so precej zavarovane. Druge se skrivajo v grmovju ali rasto na polju med žitom, kjer so v miru do žetve in torej lahko razvijejo cvet in sad (seme) za nadaljnje razmnoževanje. Na ta način jih varuje celo človek, ki se sicer toliko razburja nad škodljivim plevelom; saj bi „pobiraje ljuliko uničil tudi pšenico“. Tako nas z žitnega polja vsako leto pozdravljajo: slak, ostrožnik, plavica, mak, kokolj itd.

Mnogo je pa rastlin, ki jih varujejo bodice in trn; včasih se listi končujejo v trne ali pa so koničasti in na deblu in vejah ostri trni. To so varihi, ki vsakemu sovražniku vzamejo veselje, da bi se lotil rastlin. Mislimo le na osat, gladež (bodež), lakotnik, glog, robidnico in še na mnoge druge znane rastline, ki se baš s tem orožjem branijo pred požrešnimi živalskimi gobci. Le žival z neobčutnim gobcem, n. pr. osel, se more zadovoljiti s tako bodečo krmo. Kako varna je bodeča neža, bodoglavac in celo turek! Vsaka žival na paši se jim ogne. Naravnost sovražno pa so oborožene kakteje (v južnih krajih na prostem) in odtod njihovo dolgotrajno in žilavo življenje.

Nekaka varnostna naprava pred živalskimi napadi je tudi trdi in neužitni les drevja in grmovja, četudi ima v pri vrsti namen, da daje tem rastlinam oporo. Mlado iglasto drevje pušča živina na paši pri miru, dokler ne popase vsega mehkolistnega grmovja.

Od varnostnih bodic se razlikujejo lasnati izrastki na nekaterih rastlinah, ki vsebujejo oster, jedek sok, sovražnikom skrajno neprijeten. Spomnimo se na koprivo, ki se je vse živali izogibljejo: zato pa bohotno raste vsepovsod, kjer je le človek ne iztrebi.

Rastline pa imajo tudi raznovrstne nevidne varnostne priprave. Mislimo le na poseben in neprijeten duh ali okus nekaterih rastlin. Pelina, melise i. dr.

se bolhe izognejo. Koriandra, bolšince i. dr. mnoge živali ne prenesejo. Kislasti okus zajčje deteljice, travniške kislice, grenki okus hmelja, bršljana, jedki okus redkve, hrena, mlečni okus maka, mlečka, lepljivi in neprijetni sok krvavega mlečka napravijo uživanje teh rastlin živalim zoperno; zato jih puste pri miru. Še lažje se seveda rastline branijo, če imajo v sebi strupene sokove. Vse živali se jih nagonsko ogibljejo, kot da poznajo neprijetne posledice; krompirjevke, podleska, kosmulke, zminca in drugih strupenih rastlin živali sploh ne marajo. Tudi največja lakota le redkokdaj prisili kako žival, da poseže po naprstecu, volčinu, volčji jagodi ali volčji češnji. Cveto, rasto in zore ne da bi njihov strup komu škodoval.

(Konec prih.)

Prejeli smo in priporočamo:

Dr. J. Valjavec: Italjansko-slovenski slovar.
Ljubljana, 1925. Cena Din 70.
Dr. A. Slivnik: Perotninarstvo. Ljubljana

1925. Cena nevezani Din 44, v platno vezani Din 56.

Obe knjigi je založila Jugoslov. bukvarna (Več. prihodnjič.)

UREDNIŠKA MOLČEČNOST.

Današnja številka šteje samo 16 strani. Tudi v avgustu jih ne bo več, potem pa zopet 24. Po pravici povemo: blagajna nas skrbi! Da bo teh skrbi manj, je dozorel sklep: tista dva vroča meseca, ki sta najmanj vabljava za branje, naj si „Vigred“ malo pristrže peroti... Trdno upamo, da ne bo — zamere...

Katera sotrudnica je poslala kratek spis o varčnosti, ki se začenja: Vsak človek mora biti srečen...? Imena ni — ali ga je pa pazljivi urednik zapravil...

Miriam Jar. Hm, bi bilo, pa le ni. Ali že dolgo pesmi kujete? Ali imate še več takih srčnih izlivov?

Miriam Kl. Prav, da želite priti med naše sotrudnice. Vsake nove sem vesel. Toda prav hitro gre redko. Vaša „Pot na Brezje“ je bila za Vas prav lepa — kar doživljam jo z Vami — v „Vigred“ se bo pa težko vtihotapila. Malo preveč v njej „ptičke pojo in rožice cveto“ Popoln slog šolskih nalog! Pa ne rečem, da mora tako ostati. Pišite in pošiljajte!

Gustl M. Vidite, kaj se lahko zgodi, če človek ne zapiše svojega imena razločno in do zadnje črke! „Spomin“ bom prilično uvrstil, za ostalo se pa res nisem mogel ogreti.

Marica Č. Torej gospodinske reči Vas najbolj vesele? Prav. Tudi želji po člankih o vzgoji in higieni bo skušala „Vigred“ polagoma ustreči.

Marija Kirn. Vi pa priporočate, naj bi „Vigred“ bolj skrbela za „lepe, poučne povesti.“ Povem Vam, da „Vigred“, oz. njeno uredništvo zelo skrbi za povesti, pa je težko, težko dobiti „lepo, poučno“ povest, ki bi bila poleg drugih dobrih lastnosti tudi — dolga. Za leto je tako: sedanja, češka, se bo nehala v avgustu, potem

bo pa prihajala izvirna izpod peresa Stanka Canjkarja. Lepa bo in tudi — poučna. Prihodnji letnik bo pa na vsak način prinašal „dolgo“ povest. Imamo že naprošene razne pisatelje. Če se pa le ne bo posrečilo dobiti izvirne, bomo prinašali prestavo. — Malo čudno se nam pa zdi Vaše poročilo, da Vam pravijo prijateljice: „Vigred“ je pisana samo za male punčke. Od drugod nam pa večkrat pišejo, da smo še za „ta velke“ — previsoki! Pa nas vendar vsa ta pisma vesele. Pričajo nam, da še dosti srečno jadramo — po sredi... Med bravkami naj sé pa „griči znižajo in doline zvišajo“, pa bo imela Vigred — ravno in gladko pot!

Najboljši
šivalni stroj
je edino le

Josip
Petelinc-
znamka

GRITZNER in ADLER
za rodbino, obrt in industrijo

Ljubljana blizu Prešernovega spomenika
Pouk v vezanju brezplačen. Večletna garancija.

Delavnica za popravila!

Na veliko! Telefon 913 Na malo!

„Vigred“ izhaja vsak mesec. — List izdaja Orliška podzveza v Ljubljani. — Uredništvo in upravnništvo v Ljud. domn. Za članice je list plačan s članarino, za druge stane 25 Din; če se naroči 15 izv. le 20 Din. Odg. urednica: Cilka Krekova.

Tisk tiskarne Tiskovnega društva v Kranju. 4582-25

Priporoča se tvrdka
JOSIP PETELINC

LJUBLJANA

ob vodi blizu Prešernovega
spomenika kjer dobite: vse po-
trebščine za šivilje, krojače,
čevljarje in sedlarje, modno in
galanterijsko blago, nogavice,
rokavice, palice, jedilno orodje,
toaletno blago

na veliko in malo!

Naročila po pošti se izvršijo hitro in točno.

Flor nogavice

po Din 24, 30 in 36
vseh barvah razpošilja

R. Stermecki, Celje 367

— Pišite po cenik —

Dekleta!

Kupujte le pri onih, ki inserirajo v našem listu!

Najboljše

„PFAFF“ šivalne stroje

pripravne za krpanje, umetno vezenje,
po ugodnih cenah in plačilnih pogojih
priporoča

IGN. VOK

Ljubljana
Sodna ul. 7.

Celje

Kralja Petra c. 33.

Novo mesto
Glavni trg.

Datumi!

Pečati!

Na veliko! Na malo!

Štampilje vseh vrst

CIRIL SITAR

LJUBLJANA, Sv. Petra c. št. 13.

Numeratorji!

Klišeji!

Splošno znana manuf. trgovina

EL. PETERKA

„PRI AŽMANU“

Šolski drevored št. 2, Ljubljana

priporoča blago za moške in žen-
ske obleke, perilno blago, šifon,
najbolje vrste cefir za bluze in
srajce. Novosti v rutah in vse
drugo v to stroko spadajoče
blago.

je najboljša.

TISKOVNO DRUŠTVO V KRANJU

Izvršuje točno v najkrajšem času in po nizkih cenah: knjige, časopise, lepake, vabila, vsakovrstne trgovske in društvene tiskovine. V zalogi imamo vsakovrstne tiskovine za župnijske in občinske uprave. Moderno urejena tiskarna in knjigoveznica. — Konkurenčne cene!

Nova založba

Ljubljana
Kongresni trg 19.

Vse pisarniške potrebščine. ❁❁ Vse knjige.

Zavarujte svoje žoljenje,
poslopje in premičnine le pri

VZAJEMNI **ZAVAROVALNICI**

v Ljubljani, Dunajska cesta 17.

PODRUŽNICE:

Celje, Breg 33;
Zagreb, Pejačevićev trg 15;
Sarajevo, Vrbanja ulica šte. 4.

Vsaka

previdna gospodinja

rabi

v svojem gospodinjstvu

JUHAN

najboljši pridatek

k hrani

**Dobi se v vseh špecerijskih
trgovinah.**

Društvena nabavna zadruga v Ljubljani (Ljudski dom).

priporoča vse potrebščine za orliški kraj: rips za bluze, ševijot za krila, čepice, nogavice orlovske znake i. t. d. Dalje trakove za načelnice in predsednice, odznake s tiskom in vse poslovne knjige in tiskovine za orliške krožke. — Zaloga šmink, pudra, vazelina in mastiksa za šminkanje igralok. — Dobijo se tudi za proste vaje potrebne note. — Posreduje nakup vseh društvenih potrebščin. — Kupujte le pri lastnem podjetju! Nalagajte hranilne vloge v „Centralno čebelico“, ki jih obrestuje po 6%.